

Konflikter och konfliktstrategier i förskolan

– Utifrån förskollärarnas perspektiv

Grundnivå
Pedagogiskt arbete

Johanna Hernvall
Anna Olausson

2020-FÖRSK-G06

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Förskolläraryrket

Svensk titel: Konflikter och konfliktstrategier i förskolan - utifrån förskollärarnas perspektiv

Engelsk titel: Conflicts and conflict strategies in preschool through preschool teachers' perspective

Utgivningsår: 2020

Författare: Johanna Hernvall och Anna Olausson

Handledare: Lillemor Adriansson

Examinator: Sandra Hillén

Nyckelord: Förskola, Förskollärare, Konflikt, Konfliktstrategier

Sammanfattning

Konflikter är en del av livet och de sker i olika kontexter i alla sociala sammanhang. De strategier som förskollärarna väljer att använda för att hantera en konflikt har betydelse för barns konfliktstrategier, eftersom de tar efter hur förskollärare gör. Konfliktstrategier är viktiga redskap för den personliga utvecklingen hos barn. Individens färdigheter är en pågående process och varje situation skapar nya kunskaper. En viktig del i förskolans uppdrag handlar om att förskollärare ska ge barn möjligheter och verktyg för att hantera konfliktsituationer.

Syfte

Syftet är att belysa förskollärares förhållningssätt och strategier i konflikt och konfliktsituationer.

Metod

Metod för studien är intervjuer och observationer av förskollärare. Totalt genomfördes fyra intervjuer och fyra observationer på två olika förskolor.

Resultat

Resultatet klagör att de olika konfliktstrategierna som förskollärarna använder sig av är förebyggande arbete, stopp, återkoppling och barnkonflikt. Den vanligaste anledningen till att konflikter uppstår i förskolan är konkurrens om leksaker eller missförstånd i leken. I resultatet framförs de olika strategiernas betydelse för lärandet och hur viktigt det är att förskollärarna har samma förhållningssätt sinsemellan, som de lär ut till barn. Barn gör inte som förskollärarna säger, barn gör som förskollärarna gör.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	1
SYFTE	1
Frågeställning	1
BAKGRUND	1
Cohens konfliktpyramid	2
TEORETISK RAM	3
TIDIGARE FORSKNING	3
Konflikter	3
Förskollärare som förebilder	4
Att kunna hantera en konflikt	4
FORSKNINGSETIK	5
RELIABILITET OCH VALIDITET	5
METOD	5
Urval	6
Redskap för datainsamlingen	6
Genomförande	6
Analys	7
RESULTAT	7
Förskollärarnas syn på konflikter	7
Förebyggande arbete	7
Stopp!	8
Återkoppling	9
Barnkonflikt	9
DISKUSSION	10
Resultatdiskussion	10

Metoddiskussion	12
DIDAKTISKA KONSEKVENSER	13
REFERENSER	- 1 -
BILAGOR.....	

INLEDNING

Konflikter är en naturlig del i livet och påträffas i alla mänskliga relationer. Hakvoort och Friberg (2015) förklarar hur konflikter är en process som vi alla måste lära oss strategier för. Studien handlar om hur förskollärare hanterar konflikter mellan barn i förskolan. Vanligtvis associeras konflikter till något destruktivt och något som skapar obalans i vardagen. Om förskollärare hanterar konflikter som ett tillfälle för lärande, kan barnen utveckla nya kunskaper i sin egen konflikthantering. *Läroplan för förskolan* (Lpfö 18, 2018) anger att barn ska få kunskaper om alla människors lika värde, samt utveckla sin förståelse för rättvisa och respekt för individens skillnader. Szklarski (1996) belyser detta då han beskriver hur barn utvecklas när de upplever konflikter och hur de lär sig att hantera dessa. Det är viktigt för förskollärare att känna till vikten av att barn får chans till att bemöta konflikter i förskolan, eftersom det är något som är återkommande i alla sociala kontexter. Lpfö 18 (2018) understryker dessutom att förskolan ska ge alla barn förutsättningar till att utveckla samarbetsförmågan och skapa verktyg för att hantera konflikter.

Förskollärare behöver skaffa sig kunskaper och strategier för att hantera konflikter och använda dem i det praktiska arbetet. Alla individer är olika och har olika behov som behöver tillgodoses. Metoder och strategier för förskollärare behöver därför vara öppna och anpassningsbara för att kunna hantera olika sorters konflikter. De strategier vi lär oss under livet påverkar våra val i konflikter, då ingen är precis som en tidigare utspelad situation. Det visar på hur viktigt det är att förskollärarna och övriga i arbetslaget skaffar sig kunskaper om och att kunna lära ut olika metoder och strategier till barn (Hakvoort och Friberg 2015).

Vi har under vår utbildning fått kunskap om konflikthantering i förskolan, och att förskollärare ska skapa lärotillfällen tillsammans med barnen. Detta har gjort oss intresserade av att skapa en större insikt i olika strategier som förskollärare använder sig av för att skapa dessa färdigheter hos barnen.

SYFTE

Syftet är att belysa förskollärares förhållningssätt och strategier i konflikt och konfliktsituationer.

Frågeställning

- Vad anser förskollärare vara en konflikt?
- Vilka förslag till lösningar på konfliktsituationen ger förskollärarna?

BAKGRUND

Lpfö 18 (2018) understryker att förskolan ska utveckla barns förutsättningar till konflikthantering och skapa strategier. Det är därför viktigt att barn möter olika konflikter i vardagen, vilket främjar deras lärande och utveckling samt är ett utmärkt tillfälle att utbilda barn kring demokrati och mänskliga olikheter. Chen, Fein, Killen och Tam (2001) beskriver att konflikter är positiva i olika kontexter och att de utvecklar det sociala samspelet, samt ökar kognitiva färdigheter. Även Thornberg (2006) belyser att barn lär sig att stå för sina åsikter och skapar en trygghet i att tycka olika. Barn skapar en för att människor kan ha olika åsikter, det viktiga är att respektera varandras åsikter.

Förskollärarnas roll är viktig eftersom barn ser dem som förebilder och de skapar sig erfarenheter efter vad de ser och hör. Det är därför betydelsefullt att förstå vilka konfliktstrategier som förskollärare använder sig av. Mellanmänskliga relationer och hur kommunikationen sker spelar en avgörande roll och formar grunden till en konstruktiv konflikthantering. Det finns två fostransstrategier som relateras till förskollärarnas sätt att hantera konflikter mellan barn; induktion och maktutövning. Induktion innefattar att förskollärarna och inblandade barn samtalar kring situationen som framkallat sammanstötningen. Här ligger tyngden på att förstå andras perspektiv och skapa en förståelse kring deras känslor. Förskolläraren ska ställa öppna frågor och ge de inblandade barnen möjligheter att förklara sin uppfattning av konflikten. Maktutövning däremot är en strategi där förskollärare använder makt och hot för att styra barnen. Om förskolläraren ger barnen för lite talutrymme i händelsen begränsas möjligheterna för barnen att beskriva sina tankar och åsikter. Barnen lär sig då att det inte är lönsamt att uttrycka sina åsikter eftersom förskollärare ändå bestämmer. Beroende på situation kan båda strategierna behövas användas (Thornberg 2010).

Cohens konfliktpyramid

Konfliktpyramiden är framtagen av Richard Cohen som ett verktyg för att jobba med medling i förskola och skola. Det är en metod att använda som teoretisk arbetsmodell då den ger en övergripande bild över hur förskollärare kan arbeta med konflikter och konflikthanteringsmetoder. Pyramiden består av fyra olika nivåer som påverkar varandra och omöjliggör att utesluta någon av nivåerna (Hakvoort 2010). Cohen har byggt upp nivåerna enligt en pyramid, där den första nivån ligger i botten. Den fjärde nivån däremot har den minsta biten i toppen.

Första nivån kallas förberedande eller förebyggande: Här fokuseras det på att skapa en trygg och stöttande miljö, med fokus på ett demokratiskt klimat i verksamheten. Konflikterna som sker på den här nivån är enklare för alla inblandade att lösa då de sker i en trygg miljö. Det är på den här nivån som arbetet med förskolans värdegrund är som mest aktivt. Genom att utveckla barnens sociala kompetenser i hel- och halvgrupp såväl som kommunikationsövningar stärks värdegrunden och demokratiska värderingar hos barnen (Hakvoort 2010).

Andra nivån är hantering. Konflikter är en naturlig del av livet och oavsett hur väl förberett barn är genom första nivån kommer det att hamna i konflikter. Det är en bra och utvecklande del av barnets utveckling att lära sig av konflikter. På den här nivån börjar barn själva få prova att lösa konflikter, exempelvis genom att föra en dialog (Hakvoort 2010). Då är det viktigt att hjälpa barn att få en konstruktiv utgång på sin konflikt, vilket även ska leda till något bra och utvecklande. Det gäller för individen själv eller hela gruppen (Hakvoort 2015). En metod för att utveckla konstruktiva lösningar är dockteater eller forumteater, då barn kan sätta sig in i konflikten ur ett annat perspektiv och då komma fram till en lösning. Denna lösning kan förskollärarna sedan återkoppla till.

Tredje nivån är konflikter som medlas. Ibland går det inte att lösa en konflikt enbart med de inblandade, då kan en medlare vara till hjälp. Hakvoort (2015) beskriver att en medlare ska vara neutral, den ska hjälpa de inblandade att komma fram till en lösning tillsammans. Det viktiga för en medlare är att återigen starta kommunikationen mellan parterna. Fokus ska ligga på att få en konstruktiv lösning så barn kan dra lärdom av situationen. Medlaren kan vara en vuxen eller ett annat barn.

Fjärde nivån STOPP-nivån. På den fjärde och sista nivån handlar det inte om att stoppa konflikten, trots namnet. På den här nivån ligger det oacceptabla beteendet i fokus. Det oacceptabla beteendet innefattar fysiskt våld, synligt som osynligt, samt verbalt våld. I sådana situationer finns inget konstruktivt lärande då det inte finns någon kommunikation, vilket resulterar i en destruktiv konflikt. Allt sådant beteende ska stoppas av förskollärarna. Hakvoort (2010) markerar det viktiga i att alla som arbetar inom förskola vet vad den ska göra i en situation där ett oacceptabelt beteende sker. En förskola utan fysiska konflikter eller icke verbala och verbala konflikter i ett oacceptabelt beteende hade varit den ultimata lärandemiljön, men den är inte realistisk.

TEORETISK RAM

Som en utgångspunkt i den forskning som används i studien samt de olika strategierna som förskollärare använder sig av utgår från Vygotskys teori om den proximala utvecklingszonen. Teorins centrala begrepp är samspel och interaktion. Den proximala utvecklingszonen förklarar vad en individ kan åstadkomma ensam och vad den kan klara av med stöd från en individ med större erfarenhet i området. Stöttningen från en förskollärare kan exempelvis vara avgörande i en konfliktsituation, för att barn tillsammans ska utveckla en lösning (Säljö 2014). Vygotsky (1978) understryker att kunskaper skapas genom sociala interaktioner med omgivningen. För att individer ska utvecklas och skapa nya kunskaper krävs det nya möten i olika kontexter.

En del i den proximala utvecklingszonen handlar om strategin scaffolding. Det är en strategi som utgår från interaktion som framhåller samarbete och stöttning från individer i omgivningen med mer erfarenheter. Ett krav för att scaffolding ska kunna uppnås handlar om att exempelvis den vuxna kan anpassa de intellektuella redskapen i miljön för att barnet ska kunna behärska de nya kunskaperna och skapa sig nya färdigheter (Säljö 2014). Förskollärarnas ledarskap har en viktig del i scaffolding eftersom undervisningen i förskolan måste nivåanpassas efter barnens kunskaper och erfarenheter för att kunna bidra till nya färdigheter.

TIDIGARE FORSKNING

Konflikter

Enligt Chen et al. (2001) används ordet konflikt ofta istället för aggressivitet. En konflikt är en situation när två eller fler har olika åsikter medan aggressivitet och en aggressiv konflikt innebär att skada en annan person. Konflikter handlar i stora drag om att individer har olika åsikter eller handlingar som krockar. Hakvoort (2015) tolkar begreppet konflikt som en kamp mellan två eller flera individer som har motstridiga tankar och åsikter. Då begreppet konflikt har en mångfasetterad innebörd är det ett ämne som bör diskuteras i arbetslaget för att få en likvärdig syn på hur konflikter ska hanteras.

Det är av stor vikt att barn har de verktyg och kunskaper som krävs för att gemensamt kunna lösa konflikter, eller tillsammans med ytterligare en person som medlar i konflikten. Hur konflikter hanteras och bearbetas utvecklar kunskaper samt erfarenheter för att känna igen sig i liknande situationer. För att barn ska skapa empati och kunna sätta sig in i andras situationer krävs det att barn ges möjlighet att lösa konflikter på egen hand, och med stöd av förskollärare. För att skapa en miljö på förskolan där konflikter kan hanteras och bearbetas krävs det en aktiv närvaro av förskollärare. Konflikter ska ses som ett lärotillfälle, och inte

bara som något negativt som skapar obalans i vardagen (Arcaro-McPhee, Doppler & Harkins 2002).

Szklarski (1996) beskriver att det finns olika anledningar till att konflikter sinsemellan barn uppstår. En anledning kan vara att barn bryter mot sociala regler eller materiella konflikter om leksaker. Förskollärare har därför en viktig roll att närvara och stötta barn i verksamheten, där de inte kan komma fram till en lösning på egen hand. Missförstånd är även en tydlig orsak till att konflikter sker i förskolan. Barn förtydligar sitt språk genom att använda kroppsspråk och olika ansiktsuttryck, vilket är enkelt att misstolka. Aktiv närvaro av förskollärarna gör det enklare att arbeta förebyggande och att hantera konflikter som barn har svårt att hantera själva (Lpfö 18 2018).

Förskollärare som förebilder

Förskollärares roll i situationer där barn har svårt att komma överens är viktig för att medvetandegöra olikheter och visa på att det är okej att inte ha samma åsikter. Barn söker hjälp av en förskollärare när konflikter bildas, för vägledning och förslag på lösningar för hur samspelet ska fortsätta. Förskollärarna ska finnas som ett stöd och erbjuda en uppbyggande ”scaffolding-miljö”. I en ny situation eller inför ett nytt moment hjälper förskolläraren barnen med att känna sig trygga i situationen och utveckla nya kunskaper. Ett exempel på en scaffolding-miljö är när förskolläraren anpassar lärandet efter individen, ett barn får både verbalt stöd samt handgriplig hjälp att utföra övningen. Finns det en ritning går förskolläraren igenom ritningen med barnet, hjälper det att se och hitta lösningar. För ett barn som har kommit längre i utvecklingen kan det räcka med att den får ritningen och muntliga instruktioner. Det innebär att förskollärarna sedan successivt minskar stödet till barnen, som istället lärt sig att själv kunna lösa sina konflikter. Konflikter är en lärandesituation som ska ses som en möjlighet för utveckling tillsammans, i barngruppen eller mellan vissa individer. Det är ett lärande av och med varandra, då barn kan lära sig från ett annat barn som knäckt koden för att själv kunna lösa konflikter (Thornberg 2010).

Arcaro-McPhee, Doppler & Harkins (2002) anser att förskollärare har ett viktigt ansvar att stödja och hjälpa barn att hantera konflikter. Förskollärare som är närvarande och finns till hands för att diskutera samt hitta lösningar tillsammans med barn skapar större möjligheter till utveckling. Att tidigt lära barn om konflikthantering kan utveckla barns sociala kompetens och sociala regler om hur man är en bra samhällsmedborgare. Ett exempel på detta är när barn får öva regelbundet på konflikthantering vid olika situationer på förskolan. Förskollärare ska sträva efter att barn utvecklas och lär sig strategier för att själva klara att lösa situationer i framtiden. När barn övar på egna strategier och använder sig av förhandling för att lösa konflikter skapar detta en tillfredsställande miljö för alla parter. Däremot påpekar Chen et al. (2001) att om en förskollärare ständigt är närvarande och alltid går in i konflikten i ett tidigt skede hämmas barn i utvecklandet, då de inte vågar prova på samma sätt som när förskolläraren inte är där.

Att kunna hantera en konflikt

Ett viktigt verktyg i konfliktsituationer handlar om att problematisera anledningen till att konflikten startade, och sätta ord på hanteringen. Förskollärare ska skapa ett förhållningssätt i arbetslaget där det skapas en miljö att uttrycka tankar och behov, samt kan bekräfta och känna av varandras känslor. När förskollärare använder ett förhållningssätt som påvisar detta, påverkas andra i omgivningen att uppmuntras till att ta hänsyn och acceptera varandras

olikheter. Ett förhållningssätt som visar barn att det är bra att ha olika åsikter och känslor, men det viktiga är att man respekterar dessa olikheter (Rosenberg, 2006).

Ytterligare en viktig kompetens för utvecklingen är att se konflikter som något naturligt och utvecklande. Förskollärares tydligaste roll i konfliktsituationer handlar om att göra barnen medvetna om att respekt för andra människor är av stor vikt och att det handlar om valmöjligheter från tanke till handling. Förskollärare ska agera som en vägledare och en medlare som belyser vikten av att kommunicera med varandra för att hitta en gemensam lösning i situationen (Rosenberg, 2006). Poängen i konflikthantering är inte att förskolläraren löser konflikten för barn, utan handlar istället om att de ska hjälpa barn att hitta sin lösning på situationen. Sammanfattningsvis när förskollärare lyssnar till barns version av situationer så bekräftas känslorna som barn känner, samt öppnar en möjlighet till att resonera vidare för att finna en lösning tillsammans.

FORSKNINGSETIK

Vid framställningen av undersökningen togs Vetenskapsrådets fyra forskningsetiska aspekter i beaktande. Rektorn på förskolorna, de utvalda förskollärarna samt vårdnadshavarna fick muntlig och skriftlig information om studien genom informationsbrev (Bilaga 1). Genom att informera berörda parter uppfylldes *informationskravet*. *Samtyckeskravet* presenteras genom att beskriva att alla som deltar har rätt till att själva bestämma kring sin medverkan och respondenterna har rätt till att avbryta sitt deltagande när som under processens gång, de har även rätt att meddela efter datainsamlingen att de vill stryka sin medverkan. Detta beskrevs även på samtyckesblanketten som förskollärare och vårdnadshavare skrev under (Bilaga 2 och 3). En annan aspekt är *konfidentialitetskravet* som understryker att vid genomförandet av en studie får inga uppgifter lämnas till utomstående samt när transkriberingen av datainsamlingen genomfördes kodades förskollärarnas och förskolornas namn om för att inte kunna identifiera deltagarna. Det sista kravet, *nyttjandekravet*, innefattar att deltagarna informerades att allt material som samlats in genom intervju och observation endast kommer användas i studien (Löfdahl 2014).

RELIABILITET OCH VALIDITET

För att studien ska bli tillförlitlig och trovärdig används triangulering, vilket betyder att studien baseras på två olika datainsamlingsmetoder. I en tillförlitlig studie är det viktigt att redogöra för processen under studiens gång, detta för att kunna mäta reliabilitet och validiteten. Reliabiliteten innebär att studien är tillförlitlig och trovärdig, vilket resulterar i att samma studie kan genomföras igen och visa samma resultat. Om denna studie skulle genomföras en gång till kan det vara svårt att få samma resultat. Intervjuer och observationer påverkas av situationer samt av deltagarna i studien som använder egna ord och tolkningar, därav är det svårt att få samma resultat igen. Validiteten handlar om att studien är väsentlig. För att öka studiens validitet har intervjufrågorna bearbetats noga samt stöds av observationer utifrån ett observationsschema (Bilaga 4). Genom att intervjuerna är bearbetade och alla respondenter får samma frågor ökar validiteten (Bryman 2011).

METOD

I studien används en kvalitativ metod bestående av intervju och observation som verktyg. En kvalitativ undersökning är ett redskap för att förstå olika människors sätt att tänka och

resonera kring syftet som studeras. Intervjufrågorna är organiserade och bestämda i förväg, vilket skapar en struktur för att respondenterna ska få samma frågor (Bilaga 4). Som ett komplement till intervjuerna valdes observation. Metoden belyser handlingsmönster utifrån vad respondenten i intervjuerna beskrev. I observationer sker insamlingen av data i den direkta verksamheten, det är av stor vikt att observatören inte endast ser handlingen utan även tolkar handlingens betydelse. Genom observationer ska kontexten, situationer och händelser tolkas genom aktörens ögon (Bryman 2011). Som ett stöd i observationerna skapades ett observationsschema utifrån intervjusvaren och tidigare forskning (Bilaga 5).

Urval

I studien intervjuas och observeras förskollärare i en kommun i Västra Götaland. Förskolorna är valda utifrån bekvämlighetsurval, då tidigare kontakt med en av förskolorna och förskolerektorn har skett. Bryman (2011) beskriver att bekvämlighetsurval används när en studie genomförs med personer där det finns en tidigare relation. Det är ett medvetet valt att rikta fokus på de äldre barnen, där språket är utvecklat och de kan vara med och resonera i konfliktlösningar.

Redskap för datainsamlingen

En strukturerad intervju är en metod som är relevant för studien och möjliggör för respondenten att utveckla sina svar med egna ord. Metoden ger studien möjligheter att bli mer utförlig och nyanserad när respondenten kommer med egna ord samt skapar en chans för intervjuaren att ställa följdfrågor ifall något är tveksamt. Varje respondent får samma frågor, vilket gör det enklare att bearbeta materialet som samlats in.

Intervjuerna som utfördes var sedan grunden till observationerna. Som ett stöd i observationerna skapades ett observationsschema med utformade kategorier som framkom från intervjuerna. Vi observerade inte för att kontrollera förskollärarnas sätt att hantera konflikter, utan för att se hur effektiva strategierna som framkom var. Kategorierna är utformade för att lokalisera vart förskolläraren befinner sig när konflikten påbörjas och hur förskolläraren hanterar situationen. Data som samlas in markeras med siffror och kommentarer kring händelsen, detta för att beskrivningen av situationen ska ske på enkelt och effektivt sätt.

Genomförande

Två förskolerektorer tillfrågades angående tillåtelse att genomföra studien på deras förskolor. Tanken var att använda oss av material från två olika kommuner. En av dem återkopplade inte, vilket gjorde att den första förskolerektorn tillfrågades igen om det fanns möjlighet att genomföra intervjuer och observationer på en annan av dennes förskolor. Fyra intervjuer ansåg vi vara tillräckligt för studien, då observationer i verksamheten kompletterade intervjuerna. Även fyra observationer genomfördes, där varje observation varade i en timme. Observatörerna följde varsin förskollärare och antecknade händelser i observationsschemat.

Under första besöket på förskolorna informerades förskollärare och vårdnadshavare hur studien skulle utformas och vilka metoder som ska användas. Under besöket planerades även intervjuerna och observationen in.

Analys

En tematisk analys är en av de vanligaste metoderna i en kvalitativ studie. Det innebär att det insamlade materialet analyseras genom att söka efter gemensamma teman (Bryman 2011). Då vi sökte efter likheter i det insamlade materialet valdes denna metod till studien. Samtliga intervjuer och observationer färgkodades för att tydligt kunna se vilka som hörde ihop. I texterna användes sedan överstrykningspennor i olika färger för att visa på de sammanhängande teman som framträdde. Först sorterades de likheter och skillnader som framkom från det insamlade datamaterialet in i olika koder. Koderna samlades sedan in i olika kategorier: Förebyggande arbete, Stopp, Återkoppling och Barnkonflikt. Samtliga kategorier kopplas samman med de fyra olika nivåerna i Cohens konfliktpyramid.

RESULTAT

Här presenteras resultatet i studien. De valda kategorierna kommer att redogöra de strategier som framkom i analysen samt vad konflikter kan vara enligt förskollärarna.

Förskollärarnas syn på konflikter

Förskollärarna som medverkade i studien tolkar begreppen konflikt och konflikthantering på liknande sätt. De beskrev begreppet konflikt som något utvecklande och som frammanar nya kunskaper, istället för att se det som något negativt. Men för att barnet ska kunna ta till sig av den nya kunskapen är alla förskollärarna överens om att närvaro och stöttning från en vuxen är viktiga faktorer som påverkar.

”Jag ser inte konflikter som något negativt, jag ser det som en situation som man kan lära sig något av det. Man lär sig att hantera det man möter, men det handlar mycket om personlig inställning”. (Eva).

Ovanför beskrev en förskollärare att det beror på den personliga inställningen kring hur konfliktsituationer hanteras. Konflikter beskrevs som något som inte behöver vara negativt, men förskollärare behöver ha en personlig inställning till att lära och utveckla strategier hos barn.

Förebyggande arbete

När observationerna på förskolorna genomfördes fanns det tydliga exempel på hur förskollärarna arbetar förebyggande. De skapar möjligheter för barn att utveckla egna strategier genom att prata och förklara hur de upplever situationen för vännen. I observationen förklaras en situation där förskolläraren arbetat förebyggande för att minimera risken för att barn skulle skapa en konfliktsituation. Förskolläraren kände av situationen och förutspådde att en konflikt skulle inträffa, därav fångades barnen upp och inspirerades till en annan aktivitet.

Tre barn flyter runt i den fria leken istället för att sätta sig och leka. De börjar att dra i varandra och skoja genom att dra varandra över golvet. Förskolläraren inspirerar barnen till att sätta sig och rita i målrummet. (Observation av Margareta).

Förskollärare som arbetat med samma barngrupp under en längre period lär sig att läsa av tillfällena där leken kan behöva avstyras och barnen inspireras till nya aktiviteter.

Kristina går runt i rummen och observerar mellan de olika grupperna under den fria leken. Hon ansluter sig till grupper där hon märker att konflikter påbörjas och avvärjer dem på så sätt. (Observation av Kristina).

Kristinas erfarenhet i barngruppen framträder då hon kan läsa av barngruppen och på så vis arbeta förebyggande och minska antalet konflikter.

”Om det beror på bra strategier som vi jobbar på i förebyggande syfte, eller om vi bara har få konflikter vet vi inte riktigt. Vi har de här strategierna gemensamt på förskolan, så alla jobbar på samma sätt” (Eva).

I det förebyggande arbetet ingår likabehandlingsplanen. Samtliga förskollärare tog upp likabehandlingsplanen som ett arbetssätt i verksamheten. Den finns som ett stöd för förskollärarna, men finns samtidigt tillgänglig för barn och vårdnadshavare. Genom att ha en gemensam strategi för förskolan vet alla hur de ska agera i olika situationer.

”Vi har en broschyr som vi gjort enligt likabehandlingsplanen, som barnen har tillgång till med bilder (...). Det handlar om hur man är en bra kompis, lite förebyggande arbete innan det händer någonting”. (Kristina).

”Vi har ju vår likabehandlingsplan och där står det ju väldigt tydligt liksom att dels att man ska utgå ifrån att va emot andra som du vill att andra ska vara mot dig själv”. (Maria).

Stopp!

Stopp-tecknet är en strategi som samtliga förskollärare framhäver ett användande av. Ordet “Stopp” i samband med att hålla upp handen signalerar för de inblandade att konflikten eller händelsen slutar här och nu. Det är en tydlig och enkel metod för barn såväl som förskollärare att använda vid behov.

”Vi brukar prata om att säga Stopp! och visa med handen att man inte tycker om det, det är bättre än att de ska gå runt och slåss”. (Margareta).

”Det är ju grunden och sen så har vi det här Stopp! Det är ju väldigt tydligt”. (Maria).

Som förskollärarna Margareta och Maria lyfter är stopptecknet en strategi som är enkel och tydlig för barn att använda. När en tydlig och fungerande strategi som “stopp” används behöver inte konflikterna eskalera och bli till fysiska konflikter. Tydligheten i strategin bidrar till att barn från tidig ålder, även utan ett utvecklande språk kan använda sig av den.

Vild lek utspelar sig i ett av rummen under den fria leken. Maria går in i rummet och använder ordet Stopp. Pratar med barnen om varför leken inte fungerar. Maria bestämmer att rummet ska stängas och leken bryts för att städa. Maria lämnar rummet. Under tiden som barnen städar fortsätter de att kasta runt saker på varandra och springer omkring. Maria går tillbaka in i rummet och säger Stopp! samt visar stopptecknet med handen mot två av barnen. Då lugnar barnen ner sig direkt, Maria hjälper till att städa det sista och stänger sedan rummet. (Observation av Maria).

I observationen syns tydligt hur strategin Stopp! används av Maria för att bryta ett beteende som inte ses som acceptabelt. I den första delen av observationen säger bara Maria ordet stopp. Barngruppen vet vad det betyder och bryter sitt beteende tillfälligt. När Maria sedan lämnat rummet accelererar beteendet igen, vilket kräver ett kompletterande handtecken till ordet. Observationen visar på att strategin är bekant för barngruppen och att de vet hur de ska agera.

Återkoppling

Återkopplingen var en tydligt återkommande strategi som kan användas på olika sätt. Till exempel i samtal mellan pedagog och inblandade barn efter att konflikten lösts eller i tydliggörande av konflikter så som i forumteater där situationen återberättas. I en forumteater kan ett scenario spelas upp via dockor eller av förskollärarna. Det ger barngruppen en möjlighet att hitta lösningar till konflikten, utan att själva känna sig utpekade. Detta skapar erfarenheter och kunskaper om konflikthantering.

”Vi använder oss av rollspel ibland, är det något som återupprepas kan vi använda det i ett rollspel. Då är barnen själva med, det blir lite lättare när de står utanför, utan att vara själv inblandad kommer de fram till bra lösningar ofta. Det kan vi återkoppla till sedan som ”kommer ni ihåg när nallarna bråkade, vad sa ni då” för de har så bra lösningar när de själva inte är inblandade”. (Margareta).

Genom återkoppling får barn ytterligare en syn på konflikten och på hur en eventuell lösning skulle kunna ske. Som förskolläraren ovan nämnde är det enklare för ett barn att komma fram till en lösning om det har något att relatera till.

”Återkoppling, återkoppling, återkoppling! Prata om det när affekten är borta. Kommer du ihåg vad det var som hände på förmiddagen?”. (Eva).

När återkopplingen sker beskrev Eva att en viktig faktor är att barnet har kommit ur affekten. Befinner den sig i affekt är den inte mottaglig för en lösning. Att vänta en stund med att resonera kring en lösning, gör att barnet själv får tid att landa och kan ta in det som förskolläraren säger.

”Men sen är det ju också så ofta att man kan gå tillbaka till, om det är samma barn som har lekt, och så hamnar de i konflikter kanske en annan dag så kan man återknyta till det. Kommer ni ihåg hur det var förra gången, men den gången löste ni det så bra. Men hur gjorde ni då? Alltså att hela tiden återkoppla för barnen”. (Maria).

Maria förklarade att det är en läroprocess att gå tillbaka och diskutera vidare om händelser som hänt tidigare under dagen. Att återkoppla och minnas hur en tidigare konflikt fann en lösning, skapar i bästa fall en erfarenhet som senare kan komma att användas i liknande situationer.

Barnkonflikt

Intervjuerna skildrade att när förskollärare upptäcker konflikter mellan barn är det viktigt att sätta sig ner och ta reda på vad situationerna handlar om. Ge alla inblandade talutrymme och var öppen för att konflikten inte behöver vara det som synliggjorts. Det som förskolläraren

såg behöver inte alltid vara orsaken till att konflikten påbörjats. En av förskollärarna beskrev hur viktigt det är att skapa sig en inblick av barns konflikt:

”Jag tror det är jätteviktigt att man lyssnar på barnens konflikter, vad är barnens konflikt, för jag har upplevt många gånger att jag som vuxen utifrån ser en sak men det behöver inte alls vara det som är konflikten” (Maria).

En orsak till att konflikter uppstår i den fria leken kan handla om att barnen har olika åsikter eller det skapas konkurrens om leksakerna. Men att lyssna på barnen och få dem att bli delaktiga i konfliktsituationen skapar en erfarenhet för hur barn ska lösa det i liknande situationer. Förskolläraren beskrev en situation som ger ett tydligt exempel på hur viktigt det är att lyssna in barn:

”Jag har ett jätteklart minne av hur jag utifrån ser två barn som bråkar och blir ovänner. Och då ser jag hur det ena barnet går iväg med en sak som första barnet hade, jag tror ju det är det som är orsaken men när jag verkligen frågar så var det inte alls det. Det var något som hänt tidigare. Just denna gången var jag glad över att jag faktiskt frågade vad det handlade om istället för att bara agera utifrån vad jag såg”. (Maria).

Förskollärares strategi att lyssna på barnen är både viktigt för konfliktsituationen och kan även bidra till nya kunskaper hos barn och förskollärare. Förskolläraren som beskrev denna situation har ett tydligt exempel på hur förskollärare kan misstolka och sätta fel ord på barnens konflikter om de inte blir inlyssnade.

Man måste prata om och med barnen i konflikten. Är det med småbarn som inte har språket, då får man gå in och bryta konflikten. Då är det viktigt att man pratar ”rätt” och låter barnen landa i lugnet. (Eva).

Som Eva menade här ovan är det viktigt att gå in opartisk i konflikten och låta barn ge sin bild av händelsen. I de lägen det är yngre barn inblandade som ännu inte utvecklat det verbala språket är det viktigt att hjälpa till att sätta ord på händelsen och förtydliga hur händelsen blev som den blev.

DISKUSSION

Resultatdiskussion

Syftet var att belysa förskollärares förhållningssätt till konflikter och vilka strategier de använder i verksamheten. Lpfö 18 (2018) beskriver att förskollärare ska förebygga och stödja barn i konflikthantering. Även Hakvoort och Friberg (2015) belyser att förskollärares betydelse för verksamheten för att stödja barn i konfliktsituationer och utveckla strategier för att processen ska leda till nya kunskaper. Under intervjuerna förklarade förskollärarna att de ser konflikter som något utvecklande för barn, som Chen et al. (2001) stärker i sin studie. Även Hakvoort (2015) beskriver att en förskolemiljö utan konflikter inte är rimlig, men att konflikter ska tas tillvara på i utvecklings- och lärotillfällen. Detta är något som också Szklarski (1996) betonar då han skriver att synen på konflikter som endast negativa händelser måste förändras, då det positiva lärandet i konfliktsituationer måste lyftas fram tydligare. Vi anser att konflikter är något som vi alla måste lära oss och i forskning framträder vikten av att förskollärare ska sätta ord på situationer för att bidra till att barn förstår de nya kunskaperna. Chen et al. (2001) beskriver att en konflikt leder till en känslomässig utveckling såväl som att

ge en naturlig möjlighet att lära om argumentation och konfliktlösning. Den känslomässiga utvecklingen sker i varje konflikt som barn är inblandade i och det utvecklas en förförståelse för hur andra i situationen kan känna sig. Arcaro-McPhee, Doppler och Harkins (2002) framhåller däremot att en tillåtande och respekterande miljö är viktig för konflikthantering och för den känslomässiga utvecklingen, eftersom konflikter oftast skapas när barn hamnar i affekt och kan behöva lugna ner sig innan hanteringen av konflikten startas. Om förskollärarna arbetar för att samtliga i barngruppen och i arbetslaget har en gemensam respekt sinsemellan är sannolikheten stor att alla tar till sig hur de ska kunna lösa eventuella konflikter på ett sätt som gör alla nöjda.

Hakvoort (2015) beskriver att det är viktigt att se skillnad på konflikt och aggressivitet. Det aggressiva beteendet ligger på nivå fyra i Cohens konfliktpyramid. Genom att förskollärare i denna studie arbetade med ordet stopp samt tillhörande handtecken finns en metod som barn kan ta fram i situationer där de hamnar i affekt i en destruktiv konflikt. Stopp är en strategi som stoppar det oacceptabla beteendet. Men det kan även tillhöra tredje nivån, som handlar om att hjälpa och stötta. Stopp kan vara en insats innan en medling och ett resonemang om konfliktlösning startar. Enligt oss är stoppstrategin en tydlig och enkel strategi att använda såväl för barn som för förskollärare. Just enkelheten gör att det är en strategi som barn kan ta till sig och använda i en hastigt uppkommen situation, som en konflikt ofta är. Strategin innebär även att samtliga på förskolan kan arbeta efter samma metod, oavsett barnens ålder. Det anser vi är strategins stora styrka. Den kräver inga förkunskaper utan är anpassningsbar efter ålder och kunskaper hos barn.

Barn och vuxnas färdigheter är en pågående process och varje situation skapar nya kunskaper, det beskriver Vygotskij (1978) teori om den proximala utvecklingszonen. Barn lär sig tillsammans i den sociala kontexten och i samspel med andra barn och vuxna. Vygotskij (1978) menar att barn formas av vad de ser att andra i omgivningen gör, för att sedan försöka att ta efter det. Scaffolding är ett begrepp som innefattas i den proximala utvecklingszonen, vilket betyder att en individ med mer erfarenhet kan hjälpa och stötta för att nå ny kunskap. Exempelvis lär sig barn att det inte är tillåtet att slåss, genom att omgivningen undervisar i regler och visar upp ett förhållningssätt där det är oacceptabelt. Säljö (2014) förklarar att ett krav för att scaffolding ska uppnås handlar om att förskollärare måste nivåanpassa de intellektuella redskapen efter barns förmåga, för att barn ska ges möjlighet att utveckla kunskaperna. Att barn utvecklas av tidigare erfarenheter lyfts fram i intervjuerna, både i den individuella återkopplingen och i arbetet med forumteater i helgrupp. Thornberg (2006) belyser även att förskollärarna samt barnen kan använda tidigare erfarenheter som en strategi för att förstå konflikter, samt för att hitta en gemensam lösning.

Att arbeta med återkopplingen så tydligt som förskollärarna gjorde enligt studiens resultat anser vi vara en stor fördel. Barnen får en möjlighet att tillsammans med en förskollärare lära sig att hantera och känna igen de känslor som uppkommer i en konflikt. Genom att få återkoppling vid ett senare tillfälle ser förskollärarna till att det blir ett lärotillfälle. Om återkopplingen sker direkt när barnet är i affekt kommer det inte att ta in vad som sägs och lär sig inte att hantera sina känslor. Det hade förskollärarna tagit fasta på i sitt arbete, då de tydligt lyfte fram hur viktigt det är att låta barnen landa innan de är redo för en självreflektion. Det är viktigt att barn förstår att det är okej att ha olika åsikter och känslor, men det viktiga är att man respekterar dessa olikheter. Rosenberg (2006) belyser att ett viktigt redskap för att utveckla barns konflikthantering är att problematisera händelsen till konflikten, så att båda inblandade parter förstår. Resultatet belyste att när förskollärare ska hjälpa barn i en händelse är det betydelsefullt att sätta ord på både händelsen och lösningsprocessen. Detta då barn skapar kunskaper och erfarenheter när det är nivåanpassat efter deras tidigare kunskaper.

Att arbeta med händelser i forumteater kan kopplas till både nivå ett och nivå två i konfliktpyramiden, då det dels är förebyggande för att konflikter inte ska uppstå samt en metod för att hantera och tydliggöra en konfliktsituation. Återkopplingen lyftes fram som en av de viktigaste delarna i konfliktlösning av förskollärarna. I intervjuerna framkom det att om barn inte får återkoppling i en viss händelse, där förskolläraren sätter ord på situationen, har barn svårt att lära sig samt skaffa sig erfarenheter till liknande händelser i framtiden. Likabehandlingsplanen som används frekvent i arbetslagen och barngruppen anser vi vara en tillgång. Även den kan kopplas till nivå ett i konfliktpyramiden då den används som en förberedande metod, alla barn på de aktuella förskolorna vet vilka regler som gäller. Förskollärarna framhäver vikten i intervjuerna kring återkoppling till likabehandlingsplanen. Forumteater där situationer (exempelvis en återkommande konflikt) återspeglas är ett utmärkt tillfälle att arbeta med likabehandlingsplaner. Detta då barn har något konkret att arbeta med när de ser händelsen utifrån utan att vara delaktiga. Att se en händelse utifrån utan att vara delaktig ger barn en chans att komma på lösningar till konflikten utan att försvara "sin sida" av konflikten. Lpfö 18 (2018) belyser förskollärares roll i utbildningen kring människors lika värde och kränkande behandling. Detta är något som även kan genomsyra arbetet i forumteater. I en intervju framgick det att förskolan arbetar med likabehandlingsplanen i bilder, för att barn ska kunna läsa och förstå utan stöd från vuxen.

Resultatet av studien visar att när barn ges möjlighet att lösa konflikter själva utvecklar de nya kunskaper vilket skapar starkare individer. Förskollärares roll i förskolan ska vara en hjälpande hand som medlar och hjälper barn att resonera i konfliktsituationer. Att skapa strategier för konflikthantering skapar en trygghet hos barn att våga stå för sin åsikt och göra sin röst hörd senare i skolmiljön. Utifrån både studiens resultat och den tidigare forskningen kan slutsatsen dras att konflikter bör ses som ett lärotillfälle och ett utbyte av kunskap för att förskollärare och barn tillsammans kan utvecklas. Sammanfattningsvis vill vi framhålla att förskolläraren är viktig i barnens utveckling, utan förskollärarens stöttning i verksamheten finns det risk för fysiska konflikter och att barn inte utvecklar verktyg för att hantera kommande konflikter i framtiden.

Metoddiskussion

Som metod användes kvalitativ metod i form av intervjuer och observationer, då vi ansåg att det skulle bidra till kunskap för studien. Genom intervjuer och observationer med förskollärarna får vi en tydlig bild av verksamheten från deras berättelser och vad som observerades. Detta kommer bidra till att studiens syfte besvaras från den direkta verkligheten. Vi valde att åka ut och informera förskollärarna kring studien, vilket skapade en personlig kontakt samt att ett intresse skapades. När intervjuerna genomfördes gavs möjligheter att förklara och utveckla svaren, vilket vi upplevde som positivt då vi även kunde ställa följdfrågor. Däremot blev det svårare att få en fördjupad bild från observationerna, då det inte uppstod några större konflikter vid de tillfällen som vi var där. Dock bekräftade observationerna det som tidigare framkommit i intervjuerna. En fördel med att både använda sig av intervjuer och observationer är att man ser hur förskollärarna arbetar med strategierna som de beskrivit.

Ett dilemma som uppstod i samband med samtyckesblanketterna som delades ut till vårdnadshavarna, var om de godkänner/inte godkänner sitt barns delaktighet skulle de ringa in det valda svarsalternativet. Vi fick in alla blanketter i tid, men många vårdnadshavare hade skrivit under men glömt att ringa in svar. De blanketterna som inte var inringade något

alternativ, tolkades som att barnet inte skulle delta. Fokus var inte på barn under observationerna utan på förskollärarna, men barn var delaktiga i situationen så därav valde vi att lämna samtyckesblanketter till vårdnadshavare.

DIDAKTISKA KONSEKVENSER

En förhoppning är att studien kan skapa inspiration och en inblick i att konflikter inte endast är negativa. De är även ett utmärkt tillfälle att utveckla kunskaper och skapa erfarenheter för framtiden. Genom att barn är delaktiga i hanteringen av konflikter under dagen på förskolan, bidrar detta till att de utvecklar kunskaper för att själva lösa konflikter. Barn gör inte som de blir tillsagda, utan barnen gör som förskollärarna gör. Detta gör att förskollärarnas ledarroll är extra viktig i konfliktsammanhang. Samspelet mellan förskollärare i arbetslaget som genomsyras av bra samarbete kan det resultera i att barnen således gör samma sak. När förskollärare delar med sig av kunskaper och redskap för konflikthantering kan barn utveckla sitt tänkande och ta efter.

Att lära sig att hantera konflikter är en nödvändig kunskap i dagens samhälle. Barn som lär sig konstruktiv konflikthantering har en stor fördel i förskola och i kommande skolgång. Under studiens gång visade det sig tydligt hur viktigt det är med kunskaper kring konflikter och dess betydelse. Det är viktigt att arbeta förebyggande och att arbetslaget har en gemensam syn på hur man som förskollärare bemöter eventuella konflikter. Det finns olika strategier och metoder att arbeta utifrån, men hanteringen av varje konflikt måste vara situationsanpassad. Detta betyder att en metod inte fungerar till alla konflikter. Konfliktpyramiden kan användas i verksamheten genom att reflektera tillsammans om hur konflikterna ser ut på respektive förskola. Förskollärarna kan resonera och diskutera om vilken nivå av pyramiden det sker flest konflikter inom verksamheten och vilka insatser som bör ändras för att minimera destruktiva konflikter.

Rektorn på förskolorna såg våra intervjuer som ett tillfälle där förskollärarna kunde reflektera över sitt arbetssätt och sina tankar kring konflikter och konflikthantering. Vi anser att det är viktigt att förskollärare ofta reflekterar över sitt förhållningssätt samt medvetandegör sina tillgångar liksom sina brister. Vår slutsats från diskussionen är att konflikter är av värde för barns utveckling, både individuellt och för gruppen. Det är av största vikt att förskollärare belyser olikheter som något positivt och konflikter uppmärksammas som något lärorikt och inte något som endast skapar oreda i vardagen.

REFERENSER

Arcaro-McPhee, R., Doppler, E. E., & Harkins, D. A., (2002). Conflict resolution in a preschool constructivist classroom: A case study in negotiation. *Journal of Research in Childhood Education*, 17:1 ss.19–25 DOI: 10.1080/02568540209594995

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder. 2.*, [rev.] uppl. Malmö: Liber

Chen, D., Fein, G., Killen, M., & Tam, H-P (2001). Peer conflicts of preschool children: issues, resolution, incidence and age-related patterns. *Early education & development*, 12 (4), ss. 523–542, DOI: 10.1207/s15566935eed1204_3

Hakvoort, I. (2010). The conflict pyramid: a holistic approach to structuring conflict resolution in schools, *Journal of Peace Education*, 7 (2), ss. 157-169
DOI: 10.1080/17400201.2010.498997

Hakvoort, I. (2015). Skolans uppdrag och konflikthantering. I Hakvoort, I. & Friberg, B. (red.). *Konflikthantering i professionellt lärarskap. 3.*, [uppdaterade och utökade] uppl. Malmö: Gleerup ss. 21–56

Hakvoort, I., & Friberg, B., (2015). Inledning. I Hakvoort, I. & Friberg, B. (red.). *Konflikthantering i professionellt lärarskap. 3.*, [uppdaterade och utökade] uppl. Malmö: Gleerup ss. 13–19

Läroplan för förskolan, Lpfö 18 [Elektronisk resurs]. (2018). Skolverket
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=4001>

Löfdahl, A. (2014). God forskningssed - Regelverk och etiska förhållningssätt. I Löfdahl, Annica, Hjalmarsson, Maria & Franzén, Karin (red.). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori. 1.* uppl. Stockholm: Liber ss. 32–44

Rosenberg, B. M. (2003). *Lära för livet: Nonviolent Communication i skolan; för bättre resultat, färre konflikter och fördjupade relationer.* Svensbyn: Friare liv.

Szklarski, A. (1996). *Barn och konflikter: en studie av hur konflikter gestaltar sig i svenska och polska barns medvetande.* Diss. Linköping: Univ.

Säljö, R. (2014). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv. 3.* uppl. Lund: Studentlitteratur

Thornberg, R. (2006). The situated nature of preschool children's conflict Strategies. *Educational Psychology*, 26 (1), ss. 109–126 DOI: 10.1080/01443410500341064

Thornberg, R. (2010). Vilken fostransstil har jag som lärare? I Palm, M. & Elvin- Nowak, Y. (red.), *Låt oss tvista igen! – om konflikthantering i förskola och skola.* Stockholm: Lärarförbundets förlag

Vygotskij, Lev Semenovič (1978). *Mind in society: the development of higher psychological processes.* Cambridge, Mass.: Harvard U.P.

BILAGOR

Bilaga 1

Informationsbrev

2019.11.24

Till vårdnadshavare med barn på ... förskola

Vi heter Anna Olausson och Johanna Hernvall. Vi studerar till förskollärare vid Högskolan i Borås, Akademin för bibliotek, information, pedagogik och IT. Under de sista veckorna av vår sista termin ska vi genomföra ett examensarbete där vi valt ett område som ska studeras. Vi har valt att studera konflikter och konflikthanteringar utifrån förskollärarnas perspektiv. Vi kommer att genomföra observationer av barnen där konflikter uppstår och hur förskollärarna stöttar barnen i konfliktlösningarna.

Det är viktigt för oss att ni som vårdnadshavare vet att vi kommer att utgå från forskningsetiska principer. Detta innebär att:

- Alla uppgifter som bearbetas i studien kommer att behandlas med största försiktighet
- Barnens delaktighet kommer endast användas för studiens syfte
- Det kommer användas fiktiva namn på barnen, förskollärare och förskolan, så att allas identiteter kommer vara skyddade.
- Medverkandet i undersökningen är frivilligt, och barnen kan närsomhelst avbryta deltagandet.

För att vi ska kunna påbörja våra observationer behöver vi att ni som vårdnadshavare ger samtycke till detta. Vi ber er att fylla i blanketten som vi delat ut tillsammans med denna information, och därefter lämnar tillbaka den till förskolan.

Har ni några frågor eller tankar kring vår studie får ni gärna höra av er!
Mobilnummer xxxxxxxxxxx eller xxxxxxxx@student.hb.se (Johanna)

Med vänliga hälsningar
Anna och Johanna

Bilaga 2

HÖGSKOLAN I BORÅS

Samtycke till insamling och behandling av uppgifter om dig

Som en del av kursen ”Examensarbete: Att utforska pedagogiskt arbete för förskollärare” vid Högskolan i Borås utför vi en studie med syfte på konflikter och konflikthanteringar utifrån förskollärarnas perspektiv

Vi kommer att genomföra observationer av dig som förskollärare i konflikthantering och konfliktlösning tillsammans med barnen, men fokus på förskollärares stöd.

Alla uppgifter som bearbetas i studien kommer att behandlas med största försiktighet. Uppgifterna du lämnar kommer att endast användas för studiens syfte och kommer att lagras inom EU/EES eller tredje land som EU-kommissionen beslutat har en skyddsnivå som är adekvat, dvs. tillräckligt hög enligt dataskyddsförordningen. Uppgifterna kommer att raderas när de inte längre är nödvändiga.

Det kommer användas fiktiva namn i bearbetningen av studien på dig som förskollärare, barnen och på förskolan. Så allas identiteter kommer vara skyddade.

Du bestämmer själv om du vill delta i studien. Det är helt frivilligt att lämna sitt samtycke, och du kan när som helst avbryta din delaktighet, och dina uppgifter kommer inte att användas mer.

Jag samtycker till att uppgifter om mig kommer samlas in och behandlas enligt ovan.

Underskrift

Namnförtydligande

Ort och Datum

Jag godkänner inspelning av Röst/Video

Bilaga 3

HÖGSKOLAN
I BORÅS

Samtyckesblankett för vårdnadshavare

Jag/vi har blivit informerade kring studien och studiens syfte. Vi har även tagit del av de forskningsetiska principer som studien vilar på. Jag/vi vet att mitt/vårt barns delaktighet är frivilligt och att deltagandet när som helst kan avbrytas. Barnet kommer även kunna välja att inte delta även om jag/vi ger samtycke nu. Ringa in valt alternativ.

JA, jag/vi samtycker till att mitt/vårt barn får delta i studien.

NEJ, jag/vi samtycker INTE till att mitt/vårt barn ska få delta i undersökningen.

Barnets namn

Underskrift vårdnadshavare

Underskrift vårdnadshavare

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Datum: _____

Bilaga 4

Intervjuformulär

Vad räknas vara en konflikt för dig?

Hur ser en ”vanlig” konflikt i barngruppen ut enligt dig?

Har du någon strategi för hur du hanterar konflikter mellan barn?

* Hur löser du en konflikt?

Finns det några riktlinjer ni arbetar efter när det kommer till konflikter och konflikthantering mellan barnen?

Vad behöver man som förskollärare ha i åtanke när man hjälper barnen att medla i en konflikt?

Vad skulle du säga är en konstruktiv konflikt?

Vad skulle du säga är en destruktiv konflikt?

Hur arbetar du förebyggande för att minimera destruktiva konflikter mellan barnen?

Hur anpassar du/arbetslaget miljön, för att minska destruktiva konflikter mellan barnen?

Vart sker det flest konflikter, inommiljön eller utemiljön?

* Finns det någon skillnad?

Hur hanterar man konflikter där barnen inte kan komma överens?

Finns det någon skillnad i konflikter beroende på kön?

* Pojke respektive flicka?

Bilaga 5

Observationsschema

	A	B	C	D	E	F	G
1							
2							
3							
4							

1. Förskolläraren är närvarande i samband med konflikten.
 2. Förskolläraren ser/hör endast att det är en konflikt.
 3. Förskolläraren är inte närvarande, men upptäcker att en konflikt sker.
 4. Förskolläraren är inte närvarande. Blir hämtad till konflikten.
-
- A. Förskolläraren låter barnen försöka att hantera konflikten själva
 - B. Förskolläraren medlar och löser tillsammans konflikten genom kompromiss.
 - C. Förskolläraren använder sig av ”STOPP” för att avbryta och kunna hantera konflikten.
 - D. Förskolläraren använder Barnperspektiv och låter båda berätta sin version.
 - E. Bara ett barn gör sin röst hörd. Förskolläraren uppmärksammar inte detta.
 - F. Förskolläraren hittar en lösning och bestämmer avslutet.
 - G. Leken kan inte fortsätta och förskolläraren delar på barnen.

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se